

FYLKESMANNEN I NORD-TRØNDELAG

Kommunal- og administrasjonsavdelingen

Saksbehandler: Per Arne Stavnås

Deres ref.:
Vår ref.: 2007/1983

Vår dato: 05.02.2007
Arkivnr.:

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

NOU 2006: 18 Et klimavennlig Norge - Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har mottatt brev av 27.november 2006 fra Miljøverndepartementet vedrørende høring av NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge", som er laget av det såkalte Lavutslippsutvalget.

Utredningen er lagt frem for relevante avdelinger hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, og det er Kommunal- og administrasjonsavdelingen som har samordnet uttalelsen.

Fylkesmannen er i utgangspunktet positiv til at denne utredningen har kommet og slutter seg til hovedtrekkene i den. Fylkesmannen ønsker imidlertid å formidle noen synspunkter fra våre to fagavdelinger som er mest i inngrep i forhold til de tema som denne utredningen berører. Det er ikke kommet frem synspunkter fra de andre avdelingene.

Fylkesmannens Landbruksavdeling har følgende merknader til utredningen:

Lavutslippsutvalget hadde bl.a. som mandat å skissere scenarier hvor de nasjonale utslippene av klimagasser reduseres med 50-80 prosent innen 2050, og at mulighetene for utslippsreduksjoner skulle vurderes i alle relevante samfunnssektorer.

På bakgrunn av dette har utvalget konkludert med en tiltaksliste basert på et sett av vurderingskriterier.

Resultatet har blitt en tiltaksliste som vil gi klare positive bidrag til å nå målet om en utslippsreduksjon på 50 til 80 prosent innen 2050.

Landbruksavdelingen har merket seg at mange av disse tiltakene går på å erstatte fossile energikilder med CO₂-nøytrale energikilder. Landbrukssektoren vil her ha en viktig rolle for å nå målene. På dette punktet vil Landbruksavdelingen gi sin støtte til utvalgets konklusjoner.

Landbruket står for omtrent halvparten av metangassutslippene. En større andel av disse gassutslippene skjer direkte gjennom fordøyelsen hos husdyr. Dette vil derfor uansett komme ut i atmosfæren. Men det er allikevel åpenbart mye å hente på å gjennomføre tiltak for fangst av metangass i gjødsellagre som kan brukes til energiproduksjon. Ved dagens husdyrproduksjon produseres en gjødselmengde som representerer et energiinnhold på i størrelsesorden 300 GWh i Nord-Trøndelag. **Men for å få tatt vare på og tatt i bruk denne energimengden, er det behov for utvikling av teknologier som er tilpasset den spredte og**

småskala husdyrproduksjonen vi har. Det må også gjøres mer for å tilrettelegge et virkemiddelsystem som gjør at dette blir realiserbart.

Innenfor skogsektoren ligger betydelige potensialer i å utnytte skogen til energiformål slik utvalget peker på. Så langt har imidlertid de totale rammebetingelsene ikke vært gode nok for å få tatt i bruk biomasse i noen større skala. Landbruksavdelingen registrerer imidlertid at det arbeides på et bredt spekter med å finne tiltak og virkemidler som kan legge til rette for økt bruk av biomasse til energiformål.

Med de skogressurser vi har i Nord-Trøndelag i dag anser Landbruksavdelingen at et bærekraftig uttak vil ligge på i størrelsesorden oppunder 1,2 millioner kubikkmeter. Av dette vil 700.000 kubikkmeter gå som råstofforsyning til skogindustrien. Noen avfallsprodukter fra denne foredlingen vil bli brukt til bioenergiformål. I tillegg er det i området 300.000 kubikkmeter uutnyttede råstoff (GROT fra avvirkning og virke fra skog i kulturlandskapet) som kan brukes til energiformål. Dette utgjør en energimengde på i størrelsesorden 560 GWh. I tillegg til dette brukes allerede i dag 150.000 til 200.000 kubikkmeter virke som ved til oppvarming. Dette utgjør en energimengde på i størrelsesorden 300 til 400 GWh.

Landbruksavdelingen vil understreke betydningen av at råstoffressursene også i framtida brukes på en mest mulig effektiv måte. Eksempelvis blir det derfor viktig at mest mulig av skogressursene brukes til formål som gir en langvarig lagring av karbon (bygge- og konstruksjonsformål). I denne sammenhengen vil en vise til de muligheter som ligger bygging av høghus i massivt tre. Utvalget har i for liten grad synliggjort de positive mulighetene som ligger i dette og en savner en vurdering av hvilke tiltak som kunne være med å påvirke økt bruk av trevirke til bygningsformål.

Etter Landbruksavdelingens vurdering har utvalget også i for liten grad pekt på skogens muligheter som karbonlager i et langsiktig perspektiv gitt den skogsituasjonen vi har i dag. Det er nettopp i ung og yngre skog at CO₂ – opptaket er størst. Med den skogsituasjon vi har i dag vil det være mulig å øke CO₂ –bindingen i skog. Det vil derfor være viktig å innrette politikken slik at en effektivt kan få til en optimalisering av denne karbonlagringen. Utvalget burde således ha gitt en breiere analyse av hvilke muligheter som ligger i å se skogpolitikken og klimapolitikken i sammenheng.

Utvalget har i for stor grad vært opptatt av at hogst av gammel skog påvirker det biologiske mangfoldet og konkluderer nærmest med at skogen derfor i mest mulig grad bør stå urørt. Etter Landbruksavdelingens vurdering er dette en feil inngang til problemstillingen, også ut i fra målet om ivaretagelse av biologisk mangfold. I Nord-Trøndelag er det slik at i størrelsesorden halvparten av det landarealet som er skogkledd, drives det ikke skogbruk på. Et årlig uttak av 1,2 millioner kubikkmeter (jfr. ovenstående), kan gjøres innenfor en bærekraftig ramme som både ivaretar og utvikler det biologiske mangfoldet. Landbruksavdelingen vil her vise til at all skogsdrift foregår innenfor rammen av skogloven med tilhørende forskrifter samt de rammer som Levende Skog – standardene setter. Det er etablert gode systemer for kartlegging og ivaretagelse av biologisk mangfold gjennom opplegget for Miljøregistreringer i Skog. I tillegg til dette brukes opplysninger fra naturtypekartleggingen og andre miljøregistreringer når skogdrifter planlegges og gjennomføres. Landbruksavdelingen vil også vise til at det hele tiden foregår prosesser for vern av skog etter naturvernloven. Det må derfor kunne konkluderes med at nettverket av systemer er på plass for å lykkes med den delen av miljøoppgaven.

Landbruksavdelingen vil i denne sammenhengen også bemerke at uttak av virke til energiformål, som utvalget peker på som viktig tiltak, også vil måtte gjøres på en slik måte at hensynet til biologisk mangfold ivaretas.

Landbruksavdelingen har ellers merket seg at utvalget argumenterer med at snaufletehogst gir økt omdanning i skogbunnen med økt CO₂-utslipp som resultat. Dette er selvsagt riktig, men denne omdanningen (og utslippene) vil variere i betydelig grad mellom ulike markslag. Det er dessuten slik at hogstflatene vanligvis er blottlagt en forholdsvis kort tidsperiode slik at ny vegetasjon forholdsvis raskt vil starte opptak av de CO₂-mengdene som er lekket ut. Sett i et langt tidsperspektiv vil det snarere foregå en opphopning av dødt organisk materiale, og slik sett en oppbygging av karbonlageret i våre humide og relativt kjølige områder.

Utvalget har som tiltak også pekt på de muligheter som ligger i utnyttningen av energiresursen i mindre bekker og vassdrag. Landbruksavdelingen er enig i at dette representerer et potensiale. I tillegg vil utbygginger her gi grunnlag for verdiskaping rundt omkring på bygdene. En målretta utnytting av disse ressursene vil også ha betydning i forhold til forsyningsikkerhet. Landbruksavdelingen vil i denne sammenheng vise til at Fylkestinget i Nord-Trøndelag har vedtatt å utarbeide en samla plan for disse vannkraftressursene. Gjennom en slik plan vil en få fram hvilke miljømessige ulemper som måtte være knyttet til å unytte energiresursen i de ulike vassdragene. En slik samla plan vil gi et godt grunnlag å klarlegge potensialet i fylket.

Samla sett for skogsektoren så har utvalget, etter Landbruksavdelingens vurdering, ikke i tilstrekkelig grad analysert og vurdert hvilke bidrag skogproduksjon og skogbruk kan ha i klimasammenheng. Landbruksavdelingen forventer derfor at det blir foretatt en brei analyse av denne problematikken. En slik analyse vil kunne vise at en aktiv skog- og trebrukspolitikk, også vil være en god klimapolitikk.

Fylkesmannens Miljøvernavdeling har følgende merknader til utredningen:

Utvalget har skissert en helhetsløsning med 15 tiltak. Det legges opp til at tiltakene settes inn etter hvert som det er behov for fornyelse, i tillegg velges klimavennlige løsninger ved nyinvesteringer. Utredningen lister også opp tiltak som skal gjennomføres inneværende stortingsperiode.

Miljøvernavdelingen støtter Lavutslippsutvalgets helhetsløsning, samt forslagene til tiltak som skal gjennomføres i inneværende stortingsperiode.

Det første av de 15 tiltakene som er nevnt i utredningen er iverksetting av en klimavettkampanje. I Nord-Trøndelag har det vært god oppslutning om ordningen Grønt Flagg rettet mot skoler og barnehager. Dette arbeidet pågår fortsatt. Miljøvernavdelingen har i flere år ledet styringsgruppen for Grønt Flagg i Nord-Trøndelag, og energi har vært ett av temaene som det har vært fokusert på. Antallet skoler/barnehager som har sluttet seg til ordningen har hele tiden vært økende. Det bør ses på mulighetene for å knytte deler av en klimavettkampanje rettet mot barn/unge, opp mot den etablerte Grønt Flagg-ordningen.

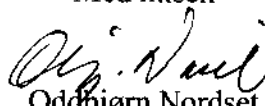
Miljøvernavdelingen registrerer at det legges opp til økt bruk av biomasse til oppvarming. I Nord-Trøndelag er det etablert flere sentrale sorteringsanlegg for avfall. Disse anleggene mottar og lagrer div. avfallstyper, bl.a. utsortert treverk fra rivingsavfall. Miljøvernavdelingen har ved befaringer på disse anleggene registrert store mengder av dette avfallet, noe som

skyldes manglende avsetning. Dette avfallet skaper utslipp av klimagasser dersom det legges i avfallsdeponi, og bør leveres til anlegg som kan utnytte energien i avfallet. Det er få slike anlegg i regionen. Det bør tilrettelegges for etablering av biobrenselanlegg der overskuddstrevirke kan utnyttes energimessig.

Metangass fra avfallsdeponier blir i dag samlet opp fra de største avfallsdeponiene i fylket, hovedsakelig fra avfallsdeponier som er i drift. De mindre avfallsdeponiene som er nedlagt for 10 – 15 år siden, er ikke utbygd med gassoppsamling. Etersom gassproduksjonen avtar over tid, er Miljøvernavdelingen i tvil om det er riktig å etablere deponigassoppsamling på disse anleggene. Derimot kan det være riktig å vurdere effektiviteten på gassanleggene på de største avfallsdeponiene med tanke på å samle opp større mengder enn hva tilfellet er i dag. Teknologiutvikling mht. å øke oppsamlingen av deponigass fra avfallsdeponier anbefales gjennomført.

Det pågår bygging av to biogassanlegg i Nord-Trøndelag. Det minste anlegget er et gårdsanlegg. Anlegget skal motta matrester fra storhusholdninger i området, for avgassing sammen med husdyrgjødsel fra eget gårdsbruk. I tillegg er det under bygging et stort anlegg for mottak av våtorganisk avfall og avløpslam fra 41 kommuner i Midt-Norge. Myndighetenes virkemiddelbruk bør innrettes mht. effektiv utnyttelse av gassen fra slike anlegg.

Med hilsen

Oddbjørn Nordset
Etter fullmakt

Saksbehandlers telefon: 74 16 80 52

Kopi til Nord-Trøndelag fylkeskommune